

स्फोति (von स्फाय्) f. dass. RĪĀ-TAR. 3, 22.

स्फोतीकर (स्फोति + 1. कर) *vermehrten, verstärken*: येन ०कृतो नादः R. 2, 65; 26.

स्फुडिधन m. N. pr. eines Astronomen UTPALA zu VARĀH. Bṛh. 7, 9, 12, 1.

स्फुट्. स्फुटति (विकसने) Dhātup. 28, 80. स्फोटति (विसरणे, विहरणे) 9, 44. ०ते (विकसने) 8, 7. zu belegen nur स्फुटति und स्फोटति (selten); पुस्फोट, अस्फोटीत्. स्फुटिष्यति. 1) *plätzen* (mit einem Geräusch), *aufspringen, reissen, sich spalten*: यदि पुरोडाशः स्फुटोत्पतेत वा Ācy. Ca. 3, 14, 18. वंशः KAUC. 93. 135. Çat. Br. 8, 1, 4, 9 (स्फोटत्). पृथिवी, देवत-प्रतिमाः SHADY. Br. in Ind. St. 1, 40. fg. अस्फुटस्फुटं राशः MBh. 1, 6592. शतधा मूर्धा ते स्फुटिष्यति MBh. 1, 3023. 14, 154. R. 4, 46, 18. KATHĀS. 75, 188. 79, 46. 94, 128. (तस्याः) कार्भ्या रात्र्युत्पत्तयस्तत्स्फुटन् HARIY. 1154. रुचकानि Suçr. 1, 302, 4. स्फुटति सकलदेहे कीकसप्रन्यसंधिः Dhātup. 95, 18. स्फुटकपालनेत्रास्थि° MĀRK. P. 12, 36. 21, 86. PRAB. 116, 2 (°स्फुटडत्कटास्थि zu lesen). नेदानीं हृदयं चेन्मे स्फुटिष्यति सक्त-स्रग्धा R. GORR. 2, 81, 4. 6, 95, 40 (स्फोटति). UTTARAR. 60, 3 (77, 15). Spr. (II) 7252. KATHĀS. 5, 100. 10, 63. 21, 94. 34, 19. 41, 57. 86, 166. 106, 99. हृदये स्फुटित्वा मरिष्यति Vet. in L.A. (III) 12, 9, 10. स्फुटिदं चेतः Gīt. 7, 30. मनो मे न यत्पुस्फोट सक्तस्रग्धा BHATT. 14, 56. स्फुटयुरपि पर्वताः MBh. 10, 222. 8, 2797. Verz. d. Oxf. H. 237, a, 16. येनापडकटाहमस्फुटत् Bhāg. P. 7, 8, 16. PĀNĒAR. 4, 3, 67. प्रासो ऽस्फोटीदङ्गदेरसि BHATT. 13, 77. रवि-मण्डलम् 17, 9. — 2) *aufspringen* so v. a. *ausblühen*: स्फुटति कुसुमनिकरे Gīt. 5, 2. Spr. (II) 1411. KĀVYĀD. 3, 167. Bhāg. P. 10, 13, 5. — 3) *aus-einanderstoben*: तुरंगाः पुस्फुटुर्भेताः BHATT. 14, 6, 10, 8. — 4) *knacken*: तस्य चेदङ्गुलय आयम्यमाना न स्फुट्युः KĀRKA 5, 3. *knistern* vom Feuer VĪGBH. 1, 7, 13. R̥t. 1, 25. — 5) *hervorbrechen, plötzlich erscheinen*: स्फुटत्यर्थो यस्मात्स स्फोटः Verz. d. Oxf. H. 177, b, N. 2. — 6) *vergehen, sich legen* (von einer Krankheit): गुल्मः स्वयमस्फुटत् KATHĀS. 15, 16. भयाच्छोकाभिधातादा रोगो राशः कदाचन । स्फुट्ययम् 17, 88. पुस्फोट हृद-यव्याधिः 12. — 7) *partic. स्फुटित* a) *geplatzt, gesprungen, aufgerissen, rissig*: मांसपिण्ड HARIY. 1130. हृदयं सक्तस्रग्धा R. 4, 19, 15. 5, 15, 28. MĀRK. 51, 21. KATHĀS. 2, 48. 86, 165. ०करचरणा Suçr. 1, 333, 1. 182, 7. 253, 18. 301, 1 (v. l. स्फाटित). 12. खड्ग HARIY. 15892 (स्फुरित die neuere Ausg.). VARĀH. Bṛh. S. 50, 4. 4, 29. पट्ट 49, 7. 71, 2. करतल 68, 41. श्रोष्ठ 52. स्फुटितायाः HARE 82. 57. 61, 14. KĀM. NĪTIS. 15, 10. Z. d. d. m. G. 27, 65. RĪĀ-TAR. 3, 181. PĀNĒAT. 104, 15. अस्फुटिता शय्या VP. 3, 11, 107. सुधा-द्रवानुलेप MĀRK. 92, 6. मात्यानो स्फुटितामलम् VĪGBH. 1, 7, 10. Körner BHĀVPR. 5. — b) *aufgerissen* so v. a. *weit geöffnet*: नासिका Suçr. 1, 115, 5. स्फुटितात MBh. 1, 8215. PĀNĒAT. 98, 1. ०नयन 254, 24. *aufgeblüht* H. 1128. Megh. 32.

— *caus. स्फोटयति* (स्फुट् s. bes.) 1) *sprengen, spalten* (भेदने) Dhātup. 33, 48. तलघोषेण पर्वतान् MBh. 5, 5778. करामेण पञ्जरम् HARIY. 10268. कपालं काष्ठेन KATHĀS. 25, 108. उपलान् RĪĀ-TAR. 6, 248. उदरम् PĀNĒAT. 87, 7. 42, 10. अर्थस्फोटित (स्तम्भ) PĀNĒAT. ed. OFD. 6, 3, 7. काष्ठकूट-चञ्चला स्फोटितनयनः *ausgestochen* PĀNĒAT. 81, 21. fg. — 2) *schütteln, rasch hinundher bewegen*: भुवान् HARIY. 2445. 16020. लाङ्गलम् R. 6, 2, 19. झङ्गुलीः Suçr. 2, 243, 3. झिङ्गाम् VARĀH. Bṛh. S. 51, 32. झङ्गम् Śiṅ. D. 59, 20. परस्परम् HARIY. 14853. Hierher oder zu *घ्रा caus.*: तथैवास्फो-

ट्यस्तलान् MBh. 10, 467. विक्रीड्यास्फोटयद्वाह् HARIY. 3684. — 3) *weg-schieben*: मञ्जूषा स्फोटितार्गला KATHĀS. 4, 80. — 4) *knistern*: उत्क्ताः MBh. 9, 3137. स्फोटित (oder घ्रा°) n. *Geknistet* VARĀH. Bṛh. S. 33, 23.

— *घ्रा caus. घ्रास्फोटयति* 1) *spalten, zermahlen*: ततस्तां विकृतं म-त्वा क्रोधादाकृष्य स लितौ । घ्रास्फोटयिष्यञ्ज्याह पदे KATHĀS. 25, 150. 52, 128. 121, 28. — 2) *schütteln, rasch hinundher bewegen*: बाहू MBh. 3, 1780. लाङ्गलम् 11139. गात्राणि Vet. in L.A. (III) 23, 14. ohne Ergän-zung *die Arme schütteln* M. 4, 64. MBh. 3, 11130. 12379. 6, 5684. 7, 8181. 12, 9317. R. 5, 38, 28. 6, 15, 18. 37, 40. Suçr. 2, 542, 3. Journ. of the Am. Or. S. 7, 45, 5. Bhāg. P. 10, 16, 6. 36, 8. BHATT. 13, 28. nach den Erklärern *mit der Hand auf den Arm schlagen*: घ्रास्फोटित n. *das Schütteln*: बाह्वोः HARIY. 4682. सटाङ्गास्फोटित (oder स्फोटित) Verz. d. Oxf. H. 237, a, 14. *das Schütteln der Arme* MBh. 1, 2820. 3, 11132. 6, 3869. R. 5, 38, 29. 83, 5. 6, 17, 32. 35, 2. 37, 43. — Vgl. घ्रास्फोट fgg.

— *परि aufspringen, bersten* Suçr. 1, 291, 14. fg.

— *प्र dass.*: नागानां प्रास्फुटन्कुम्भाः MBh. 8, 885. हृदयं प्रस्फुटिष्यति R. 6, 72, 55. Comm. zu PRAB. 90, 11. शमलगिरिसूक्ताः (so zu lesen) HARE. Anth. 469, 2. — *caus. प्रस्फोटयति* 1) *spalten* HARIY. 13894. KATHĀS. 25, 273. — 2) *die Arme schütteln* MBh. 4, 2100. — Vgl. प्रस्फुट fgg.

— *वि plätzen, aufspringen*: हृदयं विस्फुटिष्यति R. 6, 39, 31. MĀRK. P. 12, 36. विस्फुटितसर्वाङ्ग MBh. 7, 4126. — Vgl. विस्फुट, विस्फोट fgg.

— *सम् s. संस्फुट, संस्फोट.*

स्फुट (von स्फुट्) 1) *adj. (f. घ्रा) a) offen*: श्रोतस् Suçr. 1, 190, 19. 2, 210, 2. निर्गम Bhāg. P. 3, 15, 28. *aufgeblüht* AK. 2, 4, 2, 7. H. 1128. an. 2, 100. MED. t. 29. MBh. 8, 4704. UTTARAR. 63, 7 (81, 5). KHANDOM. 51. — b) *offen vor Augen liegend, für die Sinne offen, offenbar, deutlich, verständlich, vernehmlich, klar* (häufig ०म् *adv.*) AK. 3, 2, 31. H. 1467. H. an. MED. HALĀ. 4, 67. 5, 51. कोलाकल R. 6, 8, 45. ते शस्त्रयाक्का ब्रूयुः प्रयुक्ताः स्म इति स्फुटम् KĀM. NĪTIS. 6, 12. Megh. 71. Çiç. 9, 79. KĀ. 11, 44. Spr. (II) 1293. 1409. 1445. 3355. 3575. 3786. 5472. 5966. 6574. 6644. 7017. 7253. BHAR. NĪTJAC. 34, 114. VARĀH. Bṛh. S. 3, 40. 6, 18. 9, 45. 101, 13. KATHĀS. 2, 68. 7, 6. 16, 121. 21, 148. 30, 14. 36, 34. 43, 31. 188. 44, 21. 45, 368. 52, 143. MĀRK. P. 24, 26. 70, 3. 101, 18. KĀURAP. 12. DAÇAR. 3, 69. Śiṅ. D. 3, 22. 59, 11. 310, 11. 54. PRAB. 81, 12. 101, 9. RĪĀ-TAR. 3, 173. 4, 486. 6, 117. 237. Bhāg. P. 3, 22, 22. 5, 3, 4. 20, 29. Verz. d. Oxf. H. 110, a, 5 v. u. 173, b, No. 389. 256, a, 25. PĀNĒAT. 167, 15. SARVADARÇANAS. 32, 11. 117, 6. 143, 5. fgg. NALOD. 2, 41. घ्रा° *adj. und adv. (म्) AK. 1, 1, 2, 2. 3, 1, 37. H. 266. 349. H. ç. 91. KATHĀS. 64, 125. Bhāg. P. 8, 12, 22. SARVADARÇANAS. 143, 5. — c) bei den Mathematikern *genau, correct, wirklich* (Gegens. मध्यम, मध्य; vgl. स्पष्ट) WEBER, GJOT. 88. 98. 100. SŪRJAS. 1, 60. VARĀH. Bṛh. S. 5, 25. 12, 14. ĀRJABH. 3, 23. fgg. Comm. zu 21. fgg. GANIT. KĀNDAR. 14. 23. SPASHTĀDH. 36. 45. GOLĀDHJ. KĀNDAR. 42. MADHJAG. 25. GOLABANDH. 25. GRAHAṆAV. 24. 29. 39. JANTRĀDHJ. 16. Verz. d. Cambr. H. 41. 47. 49. COLEBR. Misc. Ess. 2, 325. 395. 406. 456. Z. f. d. K. d. M. 4, 310. — d) *ausgedehnt, weit, umfangreich*: = व्याप्त H. an. MED. KUMĀRAS. 1, 45. 7, 73. स्फुटोऽस्त्वलचन्द्रिका Spr. (II) 494. — e) *aussergewöhnlich, absonderlich* KĀVYĀD. 1, 47 (= विकट Comm.). — f) *weiss* H. an. AČAJA im ÇKDR. — 2) m. a) = स्फोट, फट *die sogenannte**